

Національний
банк України

Результати опитування керівників
підприємств **Запорізької області**
щодо їх ділових очікувань

III квартал 2022

*Надані результати є відображенням лише думки респондентів – керівників підприємств Запорізької області в III кварталі 2022 року і не є прогнозами та оцінками Національного банку України.

Результати опитування підприємств **Запорізької області** у III кварталі 2022 року свідчать, що на тлі війни респонденти пом'якшили свої негативні очікування щодо **зменшення обсягів виробництва товарів і послуг в Україні** та **перспектив розвитку своїх підприємств** у наступні 12 місяців. Інфляційні та девальваційні очікування високі.

У наступні 12 місяців керівники підприємств області очікують:

- **зменшення обсягів виробництва товарів та послуг в Україні нижчими темпами:** баланс відповідей – «мінус» 47.4% (у попередньому кварталі – «мінус» 64.7%) (графік 1). У цілому по Україні – «мінус» 37.9%;
- **зростання цін на споживчі товари та послуги:** 89.5% респондентів очікують, що зростання цін перевищить 20.0% (у попередньому кварталі – 70.6%), у цілому по Україні – 71.7%. Головними чинниками інфляції респонденти продовжують називати воєнні дії, курс гривні до іноземних валют та витрати на виробництво (графік 2);
- **девальвацію національної валюти:** знецінення гривні відносно долара США очікують 89.5% респондентів (у попередньому кварталі – 94.1%), у цілому по Україні – 88.8%;
- **погіршення фінансово-економічного стану своїх підприємств нижчими темпами:** баланс відповідей – «мінус» 36.8% (у попередньому кварталі – «мінус» 47.1%). У цілому по Україні баланс відповідей – «мінус» 15.1% (таблиця);
- **зменшення обсягів реалізації виробленої продукції:** баланс відповідей – «мінус» 36.8% (у попередньому кварталі – «мінус» 20.0%) (таблиця), у тому числі на зовнішньому ринку: баланс відповідей – «мінус» 50.0% (у II кварталі 2022 року – «мінус» 55.6%). У цілому по Україні баланси відповідей – «мінус» 7.2% та «мінус» 7.8% відповідно;
- **скорочення інвестиційних видатків** як на виконання будівельних робіт, так і на машини, обладнання та інвентар помітно нижчими темпами: баланси відповідей – по «мінус» 44.4% (у попередньому кварталі – «мінус» 78.6% та «мінус» 71.4% відповідно). У цілому по Україні баланси відповідей – «мінус» 29.3% та «мінус» 25.3% відповідно;
- **зменшення кількості працівників на своїх підприємствах нижчими темпами:** баланс відповідей – «мінус» 21.1% (у II кварталі 2022 року – «мінус» 40.0%) (графік 4), у цілому по Україні – «мінус» 25.5%;
- **стрімке зростання цін на товари/послуги, що купуються:** баланс відповідей – 100.0% (третій квартал поспіль). Ціни на продукцію власного виробництва зростатимуть повільніше: баланс відповідей – 55.6% (у попередньому кварталі – 80.0%) (графік 6). За оцінками респондентів, на подорожчання товарів/послуг власного виробництва найбільше впливатимуть ціни на сировину та матеріали, проблеми з логістикою та ціни на енергоносії (графік 7);
- **зростання витрат на одиницю продукції вищими темпами, ніж на оплату праці одного найманого працівника:** баланси відповідей – 71.4% та 26.3% відповідно (у попередньому кварталі – 71.4% та 6.7% відповідно) (графіки 4, 6).

Головними чинниками, що обмежують спроможність підприємств нарощувати виробництво, респонденти називають воєнні дії та їх наслідки, занадто високі ціни на сировину, матеріали та енергоносії (графік 5).

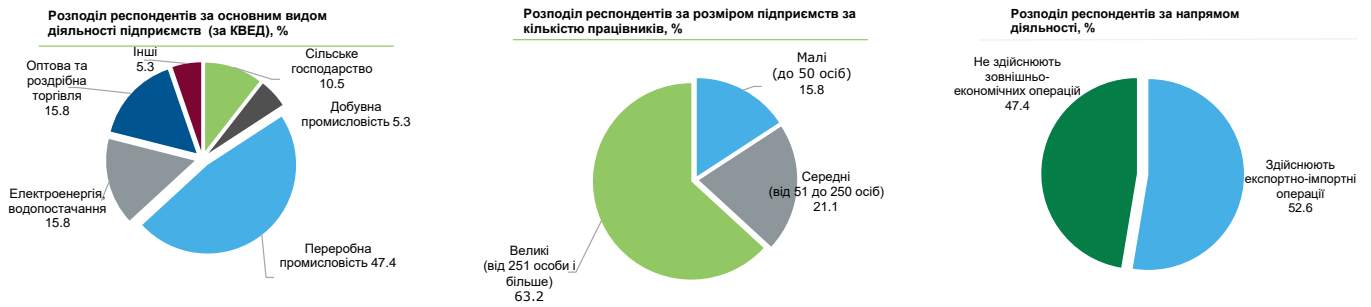
Очікується, що потреби в позикових коштах найближчим часом зростуть (графік 8). Респонденти, які планують брати банківські кредити, надають перевагу кредитам у національній валюті. Умови доступу до банківських кредитів останнім часом стали жорсткішими (графік 9). Головними стримуючими чинниками залучення кредитних ресурсів респонденти називають занадто високі ставки за кредитами (вплив чинника посилюється), надмірні вимоги до застави та занадто складну процедуру оформлення документів (графік 10).

Усі респонденти області зазначили, що не мають проблем із проведенням операцій з коштами, розміщеними на банківських рахунках, у цілому по Україні – 94.1%.

Оцінки респондентів щодо стану підприємств на момент опитування (графік 3):

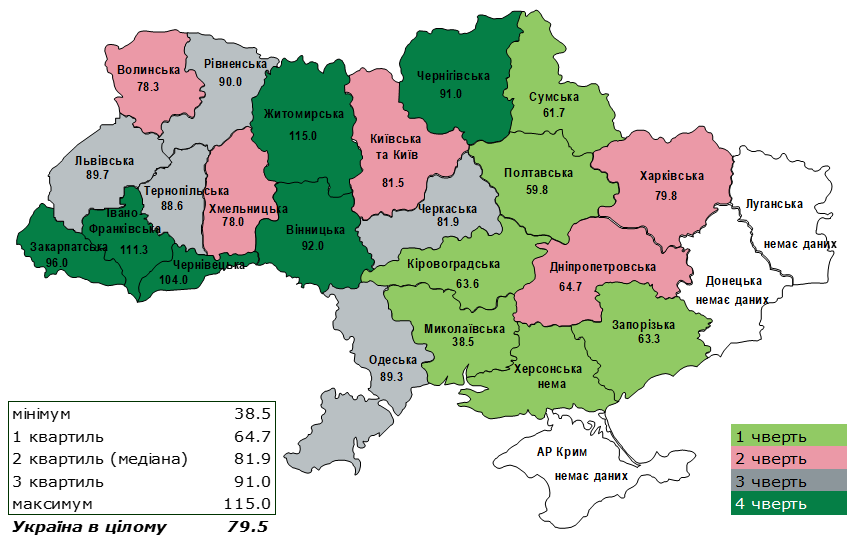
- **поточний фінансово-економічний стан поганий:** баланс відповідей – «мінус» 47.4% (у попередньому опитуванні – «мінус» 41.2%). У цілому по Україні баланс відповідей – «мінус» 21.8%;
- **рівень залишків готової продукції власного виробництва нижчий, ніж нормальний:** баланс відповідей – «мінус» 58.3% (у II кварталі 2022 року – «мінус» 69.2%);
- **підприємства області спроможні задовольнити неочікуване зростання попиту за рахунок власних ресурсів** – 38.9% (у попередньому кварталі 17.6%).

Паспорт вибірки^{1,2}

- період проведення – 02–29 серпня 2022 року;
- опитано всього 19 підприємств;
- репрезентативно за таким видом економічної діяльності, як переробна промисловість.

Індекс ділових очікувань на наступні 12 місяців за областями³, %

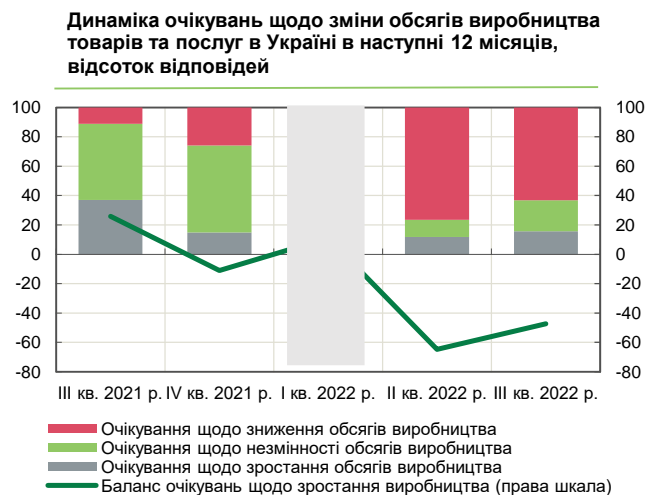
*квартиль - значення ознаки, яка ділить ранжовану сукупність значення показника (ІДО) на чотири рівновеликі частини;
 **медіана - значення ознаки, яка розміщується в середині ранжованої сукупності і поділяє її на дві рівні частини.

Таблиця. Очікування підприємств Запорізької області щодо ділової активності (за складовими)⁴

Очікування респондентів у наступні 12 місяців щодо:	Баланси відповідей, %				
	III кв. 2021 р.	IV кв. 2021 р.	I кв. 2022 р.	II кв. 2022 р.	III кв. 2022 р.
фінансово-економічного стану	-11.5	0.0		-47.1	-36.8
загальних обсягів реалізації продукції власного виробництва	7.4	18.5		-20.0	-36.8
інвестиційних видатків на проведення будівельних робіт	4.2	11.1		-78.6	-44.4
інвестиційних видатків на машини, обладнання та інвентар	16.0	7.4		-71.4	-44.4
кількості працівників	11.5	11.5		-40.0	-21.1

¹ Вибірка формується пропорційно внеску регіону і виду економічної діяльності у виробництво валової доданої вартості України.
² В окремих випадках незначні розбіжності між підсумками та сумою складових можливі за рахунок округлення.
³ Індекс ділових очікувань – агрегований показник щодо очікуваного розвитку підприємств у наступні 12 місяців, розрахований за балансами відповідей респондентів стосовно змін фінансово-економічного стану підприємства та майбутньої економічної активності.
⁴ У зв'язку з початком війни та передчасним завершенням опитування у I кварталі 2022 року вибірка нерепрезентативна.

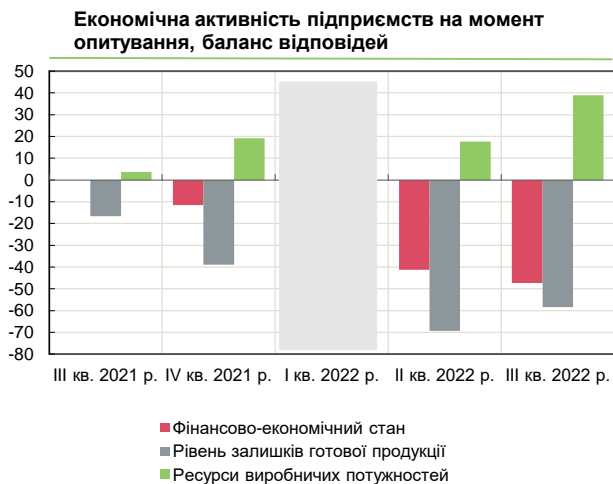
Графік 1

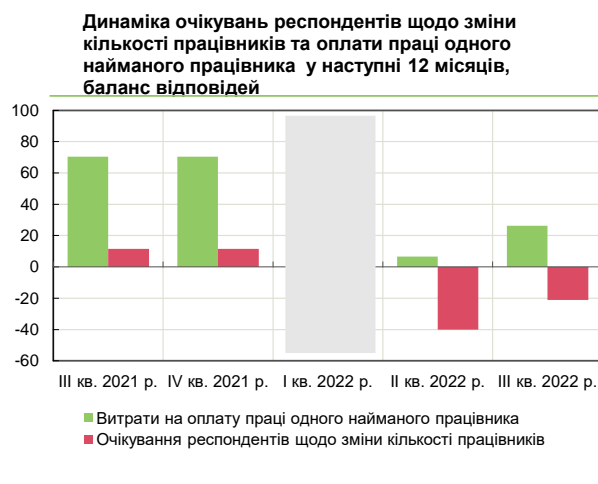
Графік 2

Графік 3

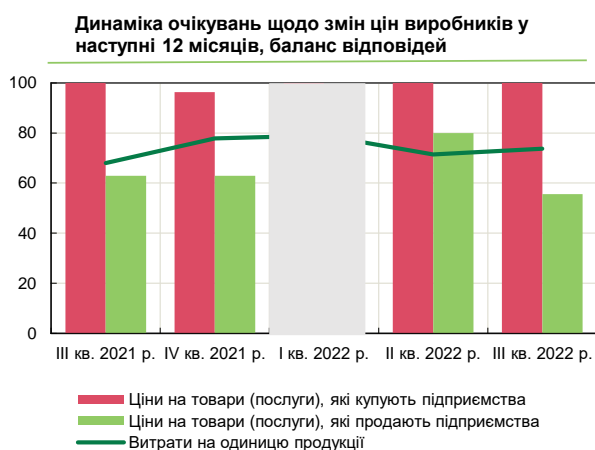
Графік 4

Графік 5

Графік 6

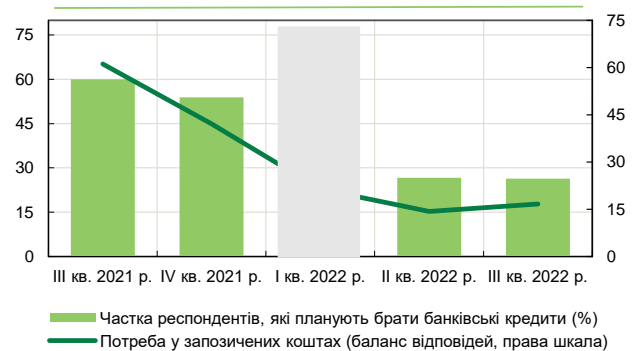
Графік 7

Оцінка респондентами факторів, які впливають на зміни рівня відпускних цін на товари та послуги, відсоток відповідей

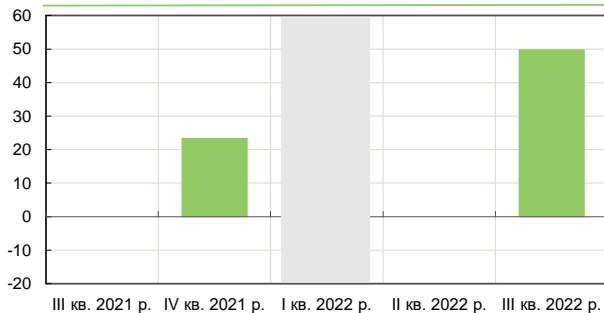
Графік 8

Очікування респондентів щодо потреби в запозичених коштах та плани щодо банківських кредитів найближчим часом, відсоток відповідей

Графік 9

Динаміка оцінок респондентів щодо змін умов отримання банківського кредиту, баланс відповідей*

*Різниця між відсотками відповідей респондентів "стали жорсткішими" та "пом'якшилися"

Графік 10

Оцінка респондентами факторів, які можуть змусити підприємство уникати/відкладати використання кредитних послуг банків, відсоток відповідей

